

Årsberetning 2009

Dansklærerforeningen

Folkeskolesektionen

Bestyrelsen

Gennem månedlige møder, hovedsagelig på lørdage, har bestyrelsen i det sidste år udført sit arbejde ved at forholde sig til det der aktuelt rører sig, ved at drøfte langsigtede perspektiver, ved at tage stilling til udgivelsesforslag, ved at drøfte foreningens interne forhold og ved at medvirke i ad hoc-udvalg in- og eksternt. I det forgangne år har vi forsøgt os med at afholde bestyrelsesmøder i forbindelse med fællesforeningens repræsentantskabsmøder og årsmødet for at lægge mødevirksomheden sammen i blokke.

Det er resultatet af disse bestyrelsesaktiviteter de følgende afsnit i beretningen handler om.

Bestyrelsen har følgende konstitution:

Allan Poulsen (netværk for lærerstuderende)

Ann-Kathrin Aulkær Andersen (redaktør af DANSK)

Gitte Storgaard Jensen (medlem af Nordisk Udvalg)

Henriette Langkjær (Nationalt Videntcenter for Læsning, medlem af redaktionen for DANSK, kursusudvalget)

Jakob Toksvig (medlem af redaktionsudvalget)

Jens Raahauge (næstformand, formand for Dansklærerforeningens Hus A/S-bestyrelse, kursusudvalget)

Jørgen Larsen (kasserer, kursusudvalget)

Pia Nielsen (medlem af fællesskriftredaktionen, sekretær)

Søren Baltzer Rasmussen (medlem af hjemmesideudvalget)

Thomas Frandsen (formand for fællesforeningen)

Mette Teglers (formand, medlem af redaktionsudvalget uden stemmeret)

Jakob Toksvig var i en periode på orlov for at rejse til Brasilien. Jakob har i indeværende beretningsperiode valgt at forlænge sit ophold i Brasilien, og han er derfor trådt helt ud af bestyrelsen. Undertegnede, som deltager i redaktionsudvalgets møder uden stemmeret, har passet dette arbejde både imens Jakob var på orlov, og efter han forlod bestyrelsesarbejdet. Tak til Jakob for hans tid i bestyrelsen – vi er en kende ærgerlige over at han valgte Brasilien frem for Danmark.

Vi har i bestyrelsen truffet beslutning om at reducere den daglige bestyrelse og i stedet have en mindre bestyrelse på seks medlemmer og to suppleanter. Bestyrelsesmedlemmerne skal have kontakt til en række arbejdende netværk der arbejder med specifikke opgaver for foreningen.

Lysten til frivilligt engagement i Danmark er stor, men samtidig ønsker de frivillige indflydelse, en begrænset tidshorisont for opgaven og et konkret resultat af deres arbejde. Dette ønsker vi at imødekomme ved at lukke flere ind i foreningen via netværk, og så i stedet at reducere antallet af bestyrelsesmedlemmer.

Medlemsforhold

I år er medlemstilbagegangen lykkeligvis stagneret, og vi arbejder benhårdt på at få flere medlemmer ind i foreningen. Desværre er medlemstilbagegang et problem alle faglige foreninger står overfor. Vi mener at en gradvis ændring af foreningen så den bedre tilfredsstillende medlemmernes krav og ønsker til hjælp deres daglige undervisning, er vejen frem, samtidig med at vi selvfølgelig håber at de nuværende medlemmer vil fortælle om foreningen til deres kolleger og være med til at gøre vores faglige fællesskab større og stærkere.

Strategiarbejdet i foreningen

Det seneste, der er sket inden for arbejdet med foreningens strategi, er at repræsentantskabet i begyndelsen af september indstillede en række vedtægtsændringer til vedtagelse på Fællesforeningens generalforsamling i oktober. De nye vedtægter åbner for den handlefrihed vi har brug for i forhold til at igangsætte de tiltag vi mener, er nødvendige for at rekruttere flere medlemmer. Det handler blandt andet om valgfrihed i forhold til bogpakken og ændrede medlemskabsformer.

Medvirken i arbejdsgrupper og komiteer

Igen i år har vi haft H.C. Andersen oplæsningskonkurrence for 7. klasses elever, denne gang med finale i Fyrtøjet i Odense dagen før H.C. Andersens fødselsdag. Som de andre år var kvaliteten af oplæsningerne høj og konkurrencen blandt oplæserne hård. Blandt de lærerstuderende var der i år stor interesse for at deltage i konkurrencen, og vi havde fire veloplagte lærerstuderende med i Odense, hvilket betød at vores direkte henvendelse til seminarielærerne havde en effekt.

Konkurrencen for 2010 blev annonceret inden sommerferien – hvilket betyder at Ålborg, Århus, Bramming og Frederiksberg allerede er fuldt booket med 15 klasser hvert sted! Det betyder at vi for første gang står med ventelister til semifinalerne landet over.

I den forbindelse vil vi i bestyrelsen meget gerne sige tak til Claus Tilling for hans deltagelse i forløbet. Hans enorme viden om H.C. Andersen og brændende engagement i oplæsningskonkurrencen har hjulpet os "nye" godt på vej, og vi er glade for at Claus har lovet at hjælpe os endnu et år.

Vi har som sædvanligt deltaget i dommerkomiteen i Skriv til avisen som beskæftiger en meget stor del af landets 6.-10. klasser i uge 44, og som arrangeres af Danmarks Skolebibliotekarere og Avisen i Undervisningen. Fra i år er vi med i planlægningsgruppen, og vi ser frem til et tættere samarbejde omkring konkurrencen fremover.

Et andet samarbejde, vi i Dansk lærerforeningen har med Danmarks Skolebibliotekarere, er konferencen "Skolebiblioteket og dansk", en konference der hvert år i januar løber af stablen på Gammel Avernæs. I år har sektionens formand været aktivt involveret i arbejdet med planlægningen af konferencen i januar 2010, og dette samarbejde håber vi kan fortsætte fremover.

I 2007 gik vi sammen med bl.a. Danmarks Skolebibliotekarere om at lave en større stand på Bogforum. Samarbejdet muliggjorde en meget stor stand med mange aktiviteter, blandt andet en lang række oplæg hvor

også vores forfattere var godt repræsenteret. Vi havde et rigtig fint samarbejde med skolebibliotekarerne, og det gentog sig året efter da vi lavede en fælles stand på Bogforum 2008.

I både 2007 og 2008 havde vi en selvstændig stand hvor vi solgte bøger fra vores forlag. Det er vi nu gået bort fra, og på Bogforum 2009 vil vi udelukkende være på den store stand (stand 91) sammen med Danmarks Skolebibliotekarere, UNI-C, Danmarks Lærerforening og Center for børnelitteratur.

Undervisningsministeriet indstiftede i år en læsepris der fremover skal uddeles årligt på Læsningens dag i september i forbindelse med Status for Læsning, arrangeret af Nationalt Videncenter for Læsning. I dommerkomiteen deltager sektionens formand, og arbejdet i dommerkomiteen fortsætter i det kommende år.

Det er i år sidste år vi støtter Forfatterskolen i Brønderslev, et projekt der hvert år under Læselystkampagnen optager omkring 30 unge til en uges forfatterskole. Vi har i år udgivet bogen *En buket blyanter* med noveller som er skrevet af unge der har frekventeret forfatterskolen.

Sektionens næstformand og kasserer har deltaget i arbejdet med revision af faghæftet i dansk – det, der nu er blevet til Fælles Mål 2 og trådte i kraft fra skoleårets start.

Endvidere deltager vi som medlemmer af repræsentantskabet for Dansk UNICEF.

Sektionens næstformand er udpeget til at have sæde i det rådgivende udvalg for Center for Børnelitteratur. Næstformanden er sektionens repræsentant i Danske Banks Litterære Råd. Næstformanden har endvidere deltaget i etableringen af Dansk Industris netværk *Ja til sprog*.

Medlemsbladet DANSK

DANSK har i årets løb fortsat den udvikling redaktionen igangsatte i starten af 2008. Det er blevet til tema-numre med en bred faglig spændvidde, og redaktionen har arbejdet på at bladet skal appellere til en bred målgruppe: lærere i ind- og udskoling, på mellemtrinnet og undervisere på seminariet samt lærerstuderende.

Redaktionen er på andet år sammensat af Henriette Langkjær, Louise B. Andersen og Ann-Kathrin A. Andersen (ansvarshavende).

Året 2008 blev afsluttet med temaet 'Den nordiske dimension', og i 2009 har temaerne for årets numre været: faglig læsning, børn og litteratur og læseforståelse. Inden jul udgives årets sidste nummer under overskriften 'Film og tv i børnehøjde'.

Igen i år er samarbejdet med IBBY om at udgive DANSK 2, som et særnummer, fortsat, nummeret handler om børne- og ungdomslitteratur og udsendes også til IBBY's medlemmer med en til dem tilpasset for- og bagside.

Ligeledes har redaktionen fortsat samarbejdet med Dansk Sprognævns redaktør for Sproget.dk, Ida Elisabeth Mørch, der fortsat leverer input til sprogligt arbejde og undren i dagligdagen på skolerne.

Der er også kommet et godt samarbejde i stand med Nationalt Videncenter for Læsning som udmønter sig i gode faglige og forskningsbaserede artikler. Desuden er vi stolte over at videncenteret ønskede at lægge

det seneste nummer af DANSK til alle deltagere på seminaret Status for Læsning i Den Sorte Diamant, tirsdag 8. september.

Forfatterstafetten om læseoplevelser har igen med succes givet anledning til at komme ind under huden på danske forfattere af børnebøger og endda en enkelt illustratør.

Det er redaktionens og bestyrelsen håb at medlemsbladet kan give inspiration til praksis og tilføje ny viden om danskfaglig teori og aktuelt fagligt stof.

Hjemmesideudvalget

Mødeaktiviteten i Hjemmesideudvalget (HU) har været minimal siden vi besluttede os for at lave strukturen på hjemmesiden om i februar/marts. De nye medlemsformer, som har været under forberedelse i foreningen noget tid, vil stille nogle krav til foreningens hjemmeside som den nuværende side ikke kan leve op til. Derfor er Huset i gang med et større afsøgningsarbejde for at finde ud af hvordan dette kan løses. Arbejdet ligger hovedsagligt i regi af Huset A/S, og det er også derfor at HU ikke har været inddraget endnu.

Netværk for lærerstuderende

Vi har i bestyrelsen valgt at udfase arbejdet med Netværk for lærerstuderende grundet manglende opbakning fra de studerende til vores møder.

Netværket blev i sin tid oprettet med det formål at formidle en kontakt mellem Dansklærerforeningen og de lærerstuderende på landets seminarier (nuværende CVU'er). Det overordnede mål var en synliggørelse af Dansklærerforeningen og vores mærkesager rundt omkring på seminarierne. Det skulle gerne afstedkomme at de studerende valgte at blive medlemmer af vores forening.

Efter en del forarbejde med kontakt til alle landets seminarier og de respektive danskundervisere lykkedes det at få ca. 35 lærerstuderende på vores mailliste. Der har dog hele tiden været omkring 8-10 seminarier som ikke har været repræsenteret i netværket med studerende. Vi har følgelig været godt tilfredse med antallet af netværksmedlemmer, hvorimod den geografiske fordeling selvsagt ikke har været tilstrækkelig.

Netværkets akilleshæl var de halvårlige møder, forstået på den måde at der her kun dukkede 5-10 lærerstuderende op. Det på trods af at møderne, som blev afholdt i Odense, havde et interessant indhold med besøg af fremtrædende forfattere, skolefolk og en filminstruktør. De forholdsvis store ressourcer, både økonomisk og tidsmæssigt, der blev lagt i møderne, fik bare ikke det ønskede udbytte i form af fremmødte studerende.

Bestyrelsen sad tilbage med et indtryk af at ligegyldigt hvad der blev stablet på benene, ville det ikke være muligt at have en vedholdende kontinuerlig forsamling af lærerstuderende til møderne og derigennem skabe en varig kontakt til landets seminarier. Vi besluttede derfor efter vores netværksmøde i januar måned at det skulle være det foreløbigt sidste i rækken.

Kurser, møder og konferencer 2008

Det eneste større kursus har som sædvanligt været årsmødet der som tema havde ”de andre udtryksformer”. Der var oplæg om radiomontagen, pressefotoet, reklamefilm samt premiere på den nye dokumentarfilm om Dan Turèll. Men atter med alt, alt for få deltagende kursister.

De fleste kursusaktiviteter/oplægholdere har været i forbindelse med netværksmøderne med de lærerstuderende, hvor forskellige oplægholdere har været inviteret til at komme med indspark.

Bestyrelsen har i det forgangne år overvejet hvilken rolle og plads vores kurser kunne få da mange kurser allerede udbydes af de etablerede kursussteder. Ligeledes måtte vi aflyse kurset vedrørende skriftsprogstil-egnelse ved skolestarten med Anne Marie Østergård som instruktør, da der var for få tilmeldte.

Vi mener at vi har en plads og kan komme med et anderledes tilbud som Dansklærerforening, da det til stadighed er vigtigt for den enkelte dansklærer eller det danskfaglige team at tilrettelægge og diskutere hvordan en god og nuanceret danskundervisning udføres. Kursusudvalget har derfor udarbejdet et forslag om etablering af to kursuskataloger som kan læses og bestilles via Dansklærerforeningens hjemmeside. Det er meningen at både kommuner, skoler og CVU/CFU kan hente og bestille kurser via disse kataloger. Det ene katalog skal rette sig mod forlagets udgivelser, hvor forfatterne på disse kurser kan hentes ind til at udfolde de udgivne materialer og uddybe, hvordan de kan bruges i undervisningen i grundskolen. Det andet katalog vil rette sig mod mere danskdidaktiske kurser, hvor Dansklærerforeningen står som arrangør. Dette kunne være kurser der omhandler implementeringen af de nye fælles mål, årsplaner/elevplaner, de nye prøveformer samt rettemøder i forbindelse med afgangsprøverne.

Ved planlægningen af årsmøde 2009 har vi bestræbt os på at planlægge et indhold der skulle appellere til lærere på alle klassetrin i grundskolen. Årets tema er derfor læse- og litteraturforståelse. Vi har ligeledes forsøgt at etablere en vekselvirkning mellem teoretiske oplæg samt praksisnære oplæg via workshopper.

Forlaget

I det forgangne år har forlaget produceret en række spændende udgivelser til folkeskolen. Som opfølgning på *Få fidus til at læse og skrive i børnehaveklassen* er der blandt andet udkommet en forældrefolder som kan købes til uddeling i klassen. Desuden er der udformet en skolestartspakke som henvender sig til forældre hvis børn skal starte i skole.

Desuden fortsætter kapitelbøgerne med titler som *Den magiske krystalkugle*, *Lulu og det grønne skur*, *Lulu og det mystiske armbånd* og *Viktor Vampyr og det store mysterium*.

Til mellemtrinnet kom tre materialer i systemet ”Dansk er...” – stavematerialet *Når bogstaver mødes* af Grete Wieman Borregaard, der dækker hele mellemtrinnet med kopimappe og lærervejledning, hvor stavningen sættes ind i undervisningen med en anden grad af elevengagement og -aktivitet, end man ellers ser i stavematerialer. Desuden bidrog Anna Karlskov Skyggebjerg med et smukt illustreret og godt gennemarbejdet litteraturmateriale om Ole Lund Kirkegaard, *Men sikken en historie*. Thorstein Thomsen bidrog med *Ved en forfatters stakit* som er en lærebog om digtgenren i børnehøjde med både digte og interviewstykker. Ingelise Moos og Karen Wilhelmsen har bidraget med en lærervejledning der giver dansklæreren ideer til hvordan man kan arbejde med materialet.

Til den ældste del af mellemtrinnet bidrog Dy Plambeck, Leonora Christina Skov og Dorte Karrebæk med nye titler i serien Min historie. Hvor billedromanerne i høj grad er populære både i elevernes egen læsning og i danskundervisningen, skal Min historie-bøgerne bidrage med en ekstra dimension når man når til slutningen af mellemtrinnet.

I serien Frit for fantasien kom tre intense og isnende fortællinger, *Sort sommer* af Sara Skaarup, *Dukkedrenge* af Peter Mouritzen og *Ægte brøker* af Jesper Wung-Sung.

I kanonserien nåede vi til Klaus Ribbjerg og Martin A. Hansen, som altid kompetent formidlet af Thorkild Borup-Jensen.

Fra sprogkonferencen Det rum[me]lige sprog i februar kom en udgivelse der indeholdt konferencens oplæg i skriftlig form. Et enkelt af indlæggene kan høres på hjemmesiden, www.dansklf.dk/detrummeligesprog.

Igen i år har en fælles redaktion af bestyrelsesmedlemmer fra alle dele af foreningen stået bag et Fællesskrift. Denne gang handlede Fællesskriftet om dannelse og fik titlen *Dannelse og dansk i en brydningstid*.

I foråret udkom *Sæt skrivespor 1*, og den efterfølges af *Sæt skrivespor 2* og en lærervejledning i dette efterår. Materialet kombinerer arbejde med genre, sprog og skriftlighed og kan forhåbentlig være med til at sætte det funktionelle sprog- og skriftlighedsarbejde på programmet i den danske folkeskole.

Shakespeares Hamlet er første udgivelse i en ny serie, Illustreret verdenslitteratur. *Hamlet* er genfortalt af Oskar K, og flot illustreret af Dorte Karrebæk. På hjemmesiden, www.dansklf.dk/verdenslitteratur, kan man høre Karsten Pharao læse hele bogen op, samtidig med at man kan bladere i bogen elektronisk. Næste udgivelse i serien er *Cervantes' Don Quijote*, fortalt af Oskar K og tegnet af Lilian Brøgger.

I *Stavning i grundskolen – hvad gør vi?* formidler Grete Wieman Borregaard stavningens og staveundervisningens dilemmaer til lærerstuderende og dansklærere.

Stjernebilleder I og II er allerede blevet taget godt imod på læreruddannelserne. Materialet er bestemt også brugbart i forberedelsen for den enkelte dansklærer. I mit eget lærerliv har jeg netop brugt Ayoe Qvist Henkels gennemgang af Cecilie Ekens billedbog *Mørkebarnet* i forberedelsen af undervisning i netop denne bog i min 6. klasse.

En buket blyanter er sidste skud på stammen fra forfatterspirene fra Brønderslev Forfatterskole. Det er vores håb at udgivelserne har givet de unge skribenter blod på tanden. At enkelte af novellerne har fundet vej til opgivelser til folkeskolens afgangsprøve i dansk viser at novellerne har en kvalitet der gør dem velegnede til brug i danskundervisningen.

Den historiske roman for børn er Anna Karlskov Skyggebjergs veloplagte gennemgang af, hvordan den historiske roman for børn er blevet skrevet og brugt i den danske folkeskole. Det er interessant hvad Anna har at sige omkring romanerne, og udgivelsen kan finde god anvendelse i læreruddannelsen og blandt dansklærerne i folkeskolen.

Tak for godt samarbejde

Jeg vil gerne på sektionens vegne sige tak til alle samarbejdspartnere – det er rart at vide, at man gerne vil samarbejde med os. Også en stor tak til de mange både inden for og uden for foreningen der har beriget vores arbejde med inspiration eller konstruktiv kritik.

En stor tak til de ansatte i Dansk lærerforenings Hus A/S for deres daglige engagement og arbejde til at vores forening fungerer godt.

Tak til jer medlemmer for jeres medlemskab. Vi vil rigtig gerne være flere, så prik de af dine dansk kolleger på skulderen, der endnu ikke er medlemmer – de skal være hjertelig velkomne!

Og – hvis du melder dem ind via hjemmesiden, får du en lille gave som tak for medlemshvervningen.

Mette Teglers
Dansk lærerforenings folkeskolesektion
September 2009